SAĞLIK YÖNETİCİSİ ADAYLARININ BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNE YÖNELİK TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Beyza Dikkol[1]
Şeyma Bulut Önal[2]
Ezgi Dolunay Karabulut[3]
Büşra Özer[4]
Pınar Doğanay Payziner[5]

Özet

Günümüzde, değişen ve gelişen dünyada, bilgi ve iletişim teknolojileri hayatımızın kaçınılmaz bir parçası haline gelmiştir. Eğitimden sağlığa, bankacılık hizmetlerinden ulaşıma ve iletişime kadar günlük hayatımızın her yerinde olan teknolojiyi daha etkin ve verimli kullanabilmek yaşantımızı büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi bölümü öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik tutumlarını ölçmek, hangi bilişim teknolojilerini kullandıklarını belirlemek, bilgi ve iletişim teknolojilerinin (BİT) kullanım amaçlarının neler olduğunu araştırmak, öğrencilerin bu alanda aldıkları eğitimi ne derece yeterli bulduklarını ortaya koymaktır. Araştırmada bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili hem ülkemizdeki hem de yurt dışındaki çalışmalarla ilgili literatür taraması yapılmıştır.

Araştırmanın evrenini Ankara Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçilmemiş olup evrenin tümüne ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmaya 211 öğrenci gönüllü olarak katılmış oluğ, evrenin %78,43'ünü oluşturmaktadır.

Araştırma verilerinin toplanmasında, Tütüncü'nün hazırlamış olduğu kişisel bilgi formu ve Günbatar (2014) tarafından geliştirilen Bilgi ve İletişim Teknolojileri Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Kişisel bilgi formu üzerinde, farklı değişkenleri de ölçmeye yönelik olarak, araştırmacılar tarafından değişiklikler yapılmıştır. Kişisel bilgi formu 19 sorudan oluşmaktadır. Ölçek 23 ifade ve 5 alt boyuttan (genel BİT eğilimi, sanal ortamda bilgiye erişim, bilgisayar donanımı, yazılım kullanımı, sanal ortamda iletişim faktörü)oluşmaktadır. Araştırmada ölçeğin Cronbach's Alpha katsayısı 0,886 olarak tespit edilmiştir.

Verilerin analizinde önce verilerin frekans dağılımları incelenerek betimleyici bulgular elde edilmiş, daha sonra ise hipotezleri test etmek amacıyla, normallik testi ve varyansların homojenliği testi, bağımsız iki örneklem t testi (independent samples t test), bağımsız örneklemler için tek yönlü varyans analizi (One-Way Anova), Mann Whitney-U testi ve Kruskal Wallis H testi yapılmıştır. Tüm ölçek ve alt boyutları arasında istatistiksel anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek için korelasyon analizi yapılmıştır. Verilerin analizinde anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak kabul edilmiştir. Veriler, SPSS 25 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.

Araştırma bulgularına göre; Bilgi ve İletişim Teknolojileri Tutum Ölçeğinin tamamı ile yaş, sınıf, yabancı dil düzeyi, üniversitede aldığı BİT eğitimin yeterlilik derecesi ve mevcut bilgi ve iletişim bilgilerinin iş hayatında yeterlilik durumu değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Genel BİT Eğilimi alt boyutu ile cinsiyet, yaş, sınıf, günlük internet kullanım süresi

ve internet kullanım amacı değişkenleri arasında istatiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır. Sanal Ortamda Bilgiye Erişim alt boyutu ile yaş, sınıf, günlük internet kullanım süresi ve yabancı dil düzeyi değişkenleri arasında istatiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bilgisayar Donanımı alt boyutu ile cinsiyet, yaş, sınıf, ekonomik düzey, internet kullanım amacı, yabancı dil düzeyi, üniversitede aldığı BİT eğitiminin yeterlilik derecesi ve mevcut bilgi ve iletişim bilgilerinin iş hayatında yeterlilik durumu değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Yazılım Kullanımı alt boyutu ile cinsiyet, sınıf, ekonomik düzey, internete bağlandığı yer ve üniversitede aldığı BİT eğitimin yeterlilik derecesi değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Sanal Ortamda İletişim Faktörü ile cinsiyet, yaşanılan yer, ekonomik düzey, yabancı dil düzeyi ve internete bağlandığı yer değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir.

Korelasyon analizi sonucunda, katılımcıların bilgi ve iletişim teknolojileri tutumlarını ölçmeye yönelik ölçeğin tamamı ile tüm alt boyutlar arasında 0,05 güvenilirlik düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki olduğu saptanmıştır. Ölçeğin tamamı ile alt boyutları arasındaki ilişki incelendiğinde, toplam ölçek ile genel BİT eğilimi (r=0,747; p=0,005); sanal ortamda bilgiye erişim (r=0,757; p=0,05) arasındaki ilişki yüksek düzeyde; bilgisayar donanımı (r=0,474; p=0,05)arasındaki ilişki orta düzeyde; yazılım kullanımı (r=0,779; p=0,005) ve sanal ortamda iletişim faktörü (r=0,604; p=0,05)arasındaki ilişki yüksek düzeyde olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutlarının birbirleri arasında 0,05 güvenilirlik düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunup bulunmadığı incelendiğinde, genel BİT eğilimi ile sanal ortamda bilgiye erişim (r=0,577; p=0,05)arasında orta düzeyde bir ilişki olduğu, genel BİT eğilimi ile yazılım kullanımı (r=0,454; p=0,05) ve sanal ortamda iletişim faktörü (r=0,406; p=0,05) arasında çok zayıf bir ilişki olduğu; sanal ortamda bilgiye erişim ile yazılım kullanımı (r=0,506; p=0,05) ve sanal ortamda iletişim faktörü (r=0,538; p=0,05) arasında orta düzeyde bir ilişki olduğu; bilgisayar donanımı ile yazılım kullanımı (r=0,208; p=0,05) arasında ise çok zayıf bir ilişki olduğu; yazılım kullanımı ile sanal ortamda iletişim faktörü (r=0,484;p=0,05) arasında ise zayıf bir ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Araştırma sonucunda, katılımcıların Bilgi ve İletişim Teknolojileri Tutum puan ortalamaları 84,92±13,04 olarak saptanmış ve yüksek düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Bilgi ve İletişim Teknolojileri, Sağlık Yönetimi, Hastane İdaresi*

[1] dikkol82@gmail.com

[2] Diyetisyen, Dışkapı Yıldırım Beyazıt Eğitim ve Araştırma Hastanesi, dytsymblt@gmail.com

[3] ezgidolunay123@gmail.com

[4] busraozer748@gmail.com

[5] Öğr.Gör., MSc, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, payziner@ankara.edu.tr

EVALUATION OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES ATTITUDES AMONG HEALTHCARE MANAGER CANDIDATES

ABSTRACT

Today's, information and communication technologies have become an inevitable part of our lives in a changing and developing world. Using technology in every aspect of our daily life, from education to health, from banking services to transportation and communication, makes our life much easier.

The aim of this study is to measure the attitudes of Ankara University Faculty of Health Sciences Health Management Department students towards information and communication technologies, to determine which information technologies they use, to investigate the purposes of using information and communication technologies (ICT), and to reveal how adequate the education of the students in this field is. In the research, a literature review was conducted on studies related to information and communication technologies both in our country and abroad.

The population consisted of Healthcare Management undergraduate students at Ankara University in Turkey. The sample of research was comprised of voluntarily 211 students (78.43% of the population).

A quantitative technique was used as a survey method for gathering data as. The questionnaire form was composed of socio-demographic data (19 questions) and The Information and Communication Technologies Attitude Scale. The scale was developed by Günbatar (2014). The scale consists of 23 statements and 5 sub-dimensions (general ICT tendency, access to information in virtual environment, computer hardware, software use, communication factor in virtual environment). It was found that Cronbach's Alpha Reliability Coefficient is 0.886.

In the study, SPSS 25 has been used to analyze data. Frequency, standard deviation, mean, normality test, homogenity of variance test, independent samples t test, one way ANOVA test, Mann Whitney-U test ve Kruskal Wallis H test have been conducted to identify the descriptive characteristics and to determine the differences between sociodemographic characteristics and level of information and communication technologies attitudes of the participants. Correlation analysis was performed to determine whether there was a statistically significant relationship between the whole scale and its sub-dimensions. In the analysis of the data, the significance level was accepted as $p<0.05$.

According to the research findings; it has been observed that there is a statistically significant difference between the whole Information and Communication Technologies Attitude Scale and the variables of age, class, foreign language level, the adequacy of the ICT education received at the university, the ICT proficiency in business life. It has been determined that there was a statistically significant difference between the general ICT Tendency sub-dimension and the variables of gender, age, class, daily internet use and purpose of internet use. It has been found that there is a statistically significant difference between the Access to Information in Virtual Environment sub-dimension and the variables of age, class, daily internet use and foreign language level. It has been observed that there is a statistically significant difference between the Computer Hardware sub-dimension and the variables of gender, age, class, economic level, purpose of internet use, foreign language level, the adequacy of the ICT education received at the university, the ICT proficiency in business life. It has been found that there is a statistically significant difference between the Software Use sub-dimension and the variables of gender, class, economic level, internet connection and the degree of proficiency of the ICT education received at the university. It has been determined that there is a statistically significant difference between the Communication Factor in the Virtual Environment and the variables of gender, place of residence, economic level, foreign language level and the place where the internet is connected.

As a result of the correlation analysis, it was determined that there was a statistically significant and positive relationship at the reliability level of 0.05 between the whole scale and all its sub-dimensions

in order to measure the information and communication technologies attitudes of the participants. When the relationship between the whole scale and its sub-dimensions is examined, the relationship between the total scale and general ICT tendency (r=0.747; p=0.005), access to information in the virtual environment (r=0.757; p=0.05) are high; the relationship between the total scale and computer hardware (r=0.474; p=0.05) is moderate, the relationship between the total scale and software use (r=0.779; p=0.005), communication factor in virtual environment (r=0.604; p=0.05) are high. It was also examined whether there was a significant relationship between the sub-dimensions of the scale. When the relationship between the sub-dimensions was examined, it was determined that there is a moderate relationship between general ICT tendency and access to information in the virtual environment (r=0.577; p=0.05); there is a very weak correlation between general ICT tendency and software use (r=0.454; p=0.05), communication factor in virtual environment (r=0.406; p=0.05); there is a moderate relationship between accessing information in virtual environment and using software (r=0.506; p=0.05), communication factor in virtual environment (r=0.538; p=0.05); there is a very weak relationship between computer hardware and software usage (r=0.208; p=0.05); there is a weak relationship between the use of software and the communication factor in the virtual environment (r=0.484; p=0.05).

As a result of the research, the participants' Information and Communication Technologies Attitude mean score was found to be 84.92±13.04 and it was determined to be at a high level.

***Key Words**: Information and Communication Technology, Health Management, Hospital Administration*

[1] dikkol82@gmail.com

[2] dytsymblt@gmail.com

[3] ezgidolunay123@gmail.com

[4] busraozer748@gmail.com

[5] Öğr.Gör., MSc, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, payziner@ankara.edu.tr